

Što je rak?

Namijenjeno osobama koje imaju rak, njihovim obiteljima i prijateljima

Rak je bolest tjelesnih stanica.

Rak je bolest koja se odnosi na tjelesne stanice. Tijelo se sastoji od bilijuna stanica. Normalne stanice rastu i dijele se (od jedne nastanu dvije stanice). Kada umru, zamjenjuju ih nove stanice.

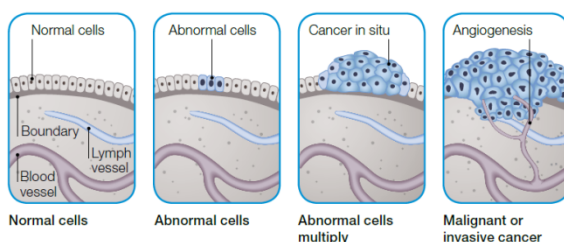
Ponekad dođe do poremećaja kod nekih stanica i one ne umiru. Nekontrolirano se dijele i mogu narasti u izraslinu (tumor) koju zovemo rak (karcinom).

Rak može započeti bilo gdje u tijelu. Postoji više od 100 raznih vrsta raka. Neke vrste raka su češće od nekih drugih vrsta, kao što su rak debelog crijeva, rak dojke, rak prostate ili rak pluća.

- Rak je vrlo čest – svaka treća osoba dobije rak.
- Veliki broj ljudi prežive rak.
- Rak neće nestati bez liječenja

raka

The beginnings of cancer

Zloćudni i dobroćudni

Tumori mogu biti dobroćudni (benigni) ili zloćudni (maligni).

Dobročudni tumori se ne šire u druge dijelove tijela. No, liječnik ih mora stalno

kontrolirati.

Zloćudni tumor se može proširiti s mjesta gdje je nastao u druge dijelove tijela. Može se proširiti u tkivo uz tumor i putem krvi i limfe prenijeti u druge dijelove tijela. Rak koji naraste na drugom mjestu se zove 'sekundarni karcinom' ili 'metastaza'.

Kako se dobije rak?

Rak može dobiti bilo tko. Mi ne znamo uzroke većine nastalih karcinoma.

Neke stvari dovode ljude u veću opasnost od nastanka raka:

- Starenje: mladi ljudi mogu dobiti rak, ali većina vrsta raka se češće pojavljuje u dobi iznad 50 godina
- pušenje
- preveliko konzumiranje alkohola
- nedostatak tjelovježbe
- preveliko izlaganje sunčevim zrakama
- nezdrava prehrana
- prekomjerna tjelesna težina
- pojava bolesti u obitelji. To pogađa samo mali broj obitelji.

Neke kemikalije i azbest mogu povećati rizik od nastanka raka.

Neki virusi mogu ponekad dovesti do raka, poput humanog papiloma virusa, koji je vrlo čest i koji se prenosi spolnim odnosom.

Može li se rak dobiti od nekog drugog?

Ne. Rak nije zarazan. Rak se ne može dobiti od nekoga tko ima rak.

Nema nikakve opasnosti biti uz osobu koja ima rak. Osobu koja ima rak se smije slobodno doticati.

Rano otkrivanje raka

Mnoge vrste raka se mogu uspješno liječiti ako ih dijagnosticira liječnik i ako se rano pristupi liječenju.

Uključite se u programe dijagnostičkih pregleda. Dijagnostički pregledi u svrhu otkrivanja raka dojke, debelog crijeva i vrata maternice spašavaju živote.

Važno je znati što je normalno za vaše tijelo. Odmah se posavjetujte s liječnikom ako primijetite neobične promjene kao što su:

- kvržice, rane ili čirevi koji ne zarastaju
- neobične promjene u dojci: kvržice, kvrgavost, zadebljanje, neobičan iscjedak iz bradavice, izvrnuta bradavica prema unutra (ako nije uvijek bila takva), promjena oblika ili boje ili neobična bol
- uporni kašalj, otežano disanje ili promuklost
- neobjašnjivi gubitak težine ili gubitak krvi
- uporna mučnina ili povraćanje
- za žene, bilo kakvo vaginalno krvarenje, čak i ako se radi samo o nekoliko kapi između mjesečnica (menstruacija) ili nakon menopauze
- madeži koji promijene oblik, veličinu ili boju ili krvare
- krv u stolici (izmetu)
- dugotrajni ili neobjašnjivi proljev ili zatvor
- bol bilo gdje u tijelu koja se ne smanjuje.

Uzrok nekim od ovih simptoma su uobičajeni zdravstveni problemi, a ne rak.

Posavjetujte se s liječnikom ako osjećate stalne simptome ili promjene u tijelu.

Što se događa ako imam rak?

Liječenje ovisi o vrsti i stadiju raka (koliko je uznapredovao). Najčešći oblici liječenja su kemoterapija, radioterapija, operacija i imunoterapija.

Liječnik će razgovarati s vama o terapiji radi liječenja ili održavanja raka pod kontrolom.

Rak koji se rano otkrije i liječi, vrlo često se izliječi.

Multilingual Cancer Information Line

(Višejezična telefonska linija za informacije o raku) pruža pozivateljima informacije o raku na jeziku kojim oni govore. Nazovite **13 14 50** i tražite Cancer Council Victoria Helpline (Telefonsku liniju za pomoć Vijeća za rak Victorije) ako želite putem tumača povjerljivo porazgovarati s medicinskom sestrom za bolesti raka

Za informacije i potporu na engleskom jeziku nazovite **13 11 20**.

Zadnja verzija: studeni 2011.

